

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

Дипломна робота (проєкт)
магістра

з теми: **«ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ
ІНТЕГРАЦІЇ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ
В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ»**

Виконав: студент 2 курсу, групи FKS1-M22z
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
Олеськевич Олександр Олександрович
Керівник: **Зубаль М. В.**,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент
Рецензент: **Боднар А. О.**,
кандидат педагогічних наук, доцент

Кам'янець-Подільський – 2023 рік

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. МІСЦЕ ТА РОЛЬ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	7
1.1. Сутність, цілі та завдання впровадження олімпійської освіти	7
1.2. Система олімпійської освіти в Україні.....	13
1.3. Олімпійська освіта в системі підготовки фахівців спеціальності Фізична культура і спорт	22
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	27
2.1. Методи дослідження	27
2.2. Організація дослідження.....	29
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ІНТЕГРАЦІЇ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	31
3.1. Аналіз особливостей впровадження олімпійської освіти в навчальний процес.....	31
3.2. Оцінка змісту та методологічних засад діяльності ЗВО України у контексті впровадження олімпійської освіти серед студентів.....	39
3.3. Проблеми впровадження олімпійської освіти в освітній процес та шляхи їх подолання	44
3.4. Технології впровадження олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді	58
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

- ЗВО – Заклад вищої освіти;
- МОК – Міжнародний олімпійський комітет;
- МОА – Міжнародна олімпійська академія;
- ННОІ – Навчально-науковий олімпійський інститут;
- НОК – Національний олімпійський комітет;
- НУФВСУ – Національний університет фізичного виховання і спорту
України;
- ОАУ – Олімпійська академія України

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний олімпійський рух – найбільш масовий суспільний рух, що перетворився більш ніж за 100-річну історію свого існування в одне з найзначиміших соціальних явищ в житті світового суспільства, вершина якого – Олімпійські ігри. Популярність та життєздатність олімпійського руху обумовлена загальнолюдськими гуманістичними принципами, що покладені в його основу.

Метою олімпійського руху, відповідно до Олімпійської хартії, є сприяння побудові мирного та кращого світу шляхом виховання молоді через спорт згідно з ідеями олімпізму та його цінностями. Однією зі складових реалізації зазначеної мети є підготовка осіб, які здатні поширювати ідеї олімпізму серед різних верств населення, тому особливої актуальності набуває якісна організація освітнього процесу фахівців галузі.

В сучасному світі освіта набуває все більш вирішального значення для визначення не тільки рівня освіченості і культури конкретної людини, а й суспільства в цілому. Фахівці відзначають (М. Булатова, В. Платонов 2018), що вивчення історії олімпійського руху, його ідеалів і цінностей, місця в системі явищ сучасного суспільства має велике не лише освітнє, а й виховне значення. Саме тому в умовах організації освітнього процесу особливого значення набуває олімпійська освіта [5].

Одним із викликів, що стоїть перед сучасною системою освіти є забезпечення неперервності освітнього процесу, якості і сталості здобуття освіти, розвиток дистанційних технологій для здобуття освіти, що в свою чергу, обумовлює актуальність пошуку нових форм організації освітнього процесу, які сприятимуть позитивному ставленню молоді до навчання, забезпечать якісну організацію самостійної роботи студентів над вивченням програмного матеріалу, формуватимуть мотивацію молодих фахівців до освіти та самоосвіти.

Об'єкт дослідження – освітній процес студентів закладів вищої освіти України.

Предмет дослідження – впровадження олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді у закладах вищої освіти України.

Мета дослідження – аналіз організаційно-методичних засад інтеграції олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді.

Завдання дослідження:

1. Провести аналіз літературних джерел щодо місця та ролі олімпійської освіти в умовах реорганізації системи освіти в Україні.

2. Дослідити особливості інтеграції олімпійської освіти освітній процес студентської молоді у закладах вищої освіти України.

3. Визначити організаційно-методичні умови інтеграції олімпійської освіти в процес підготовки фахівців у закладах вищої освіти України.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, документальних матеріалів та інформації з мережі Інтернет; анкетування; експертне опитування; структурно-функціональний аналіз; методи математичної статистики.

Практична значення одержаних результатів. Дослідження полягає у можливості використання результатів досліджень, як складової вдосконалення підготовки студентської молоді у профільних закладах вищої освіти шляхом інтеграції олімпійської освіти в освітній процес. Матеріали наукового дослідження можуть бути рекомендованими до використання в освітньому процесі при вдосконаленні спеціалізованих курсів навчальних дисциплін, зокрема: «Олімпійський спорт», «Олімпійський рух у сучасному суспільстві».

Апробація результатів дослідження. Основні результати дипломної роботи магістра обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський 04-05 квітня 2023 року).

Публікації. Результати дослідження за темою кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра висвітлені в одній науковій статті.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 72 сторінках, з яких 65 основного тексту, вона містить 1 таблиць та 16 рисунків. Дипломна робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, та списку 60 використаних літературних джерел.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз літературний джерел дозволив визначити, що як соціальне явище, олімпійська освіта бере початок ще з часів Античності та має певні традиції. Узагальнюючи погляди провідних фахівців, які займаються вивченням проблематики олімпійської освіти, дослідження дозволило виділити основні завдання, які вона вирішує – виховання підростаючого покоління шляхом набуття знань, цінностей, які базуються на філософії олімпізму, формування загального світогляду у дітей та молоді, гармонійний розвиток та становлення особистості, залучення до занять спортом та пропагування здорового способу життя серед населення, культивування принципів чесної боротьби у спорті та у повсякденному житті.

2. Функціонування системи олімпійської освіти в Україні розпочалось зі здобуттям незалежності країни. З моменту заснування Національного олімпійського комітету та Олімпійської академії України розпочалось активне впровадження ідей та принципів олімпізму серед різних верств населення. Для необхідного розвитку системи олімпійської освіти, за ініціативи НОК, ОАУ та спільно з НУФВСУ була розроблена багаторічна програма науково-дослідної, освітньої та видавничої діяльності. Особливістю реалізації вітчизняної системи олімпійської освіти є її гармонійне поєднання з освітнім процесом.

3. Дослідження дозволили відзначити, що олімпійська освіта в системі підготовки фахівців спеціальності Фізична культура і спорт є невід'ємною її частиною та реалізується у закладах вищої освіти при вивченні навчальних дисциплін, при організації науково-дослідної діяльності та у позанавчальній діяльності. Фахівці зазначають, що однією зі складових підвищення якості підготовки кадрів для зазначеної галузі є впровадження в процес навчання майбутніх спеціалістів питань з олімпійської освіти.

4. Визначені зміст та методологічні засади діяльності закладів вищої освіти України, щодо впровадження олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді. Так, найбільш ефективними формами впровадження олімпійської освіти в освітній процес, експертами були визначені лекції, семінарські заняття (67 балів), проведення конкурсів, олімпіад та брейн-рингів з тематики олімпійської освіти та олімпійського спорту (59 балів) та проведення науково-практичних конференцій з тематики олімпійської освіти (50 балів). Також, експертами було визначено, що саме практичні методи (33 бали) є найбільш ефективними при інтеграції олімпійської освіти в освітній процес студентів.

5. Дослідження дозволили визначити та узагальнити проблеми реалізації олімпійської освіти серед студентської молоді, що на думку респондентів мають місце у закладах вищої освіти, в яких вони навчаються, а також оцінити їх значущість. Так, на думку респондентів, найбільш значущою проблемою є відсутність мотивації студентів до навчання (54 бали), далі йде недостатня кількість методичних матеріалів з питань впровадження олімпійської освіти (43 бали), недостатня кількість навчальної літератури, у закладах вищої освіти, з питань олімпійської освіти та олімпійського спорту (34 бали), недостатня кількість кваліфікованих фахівців (32 бали), здатних впроваджувати ідеї олімпізму серед студентської молоді, відсутність мотивації викладачів до впровадження олімпійської освіти (32 бали).

6. Визначені шляхи подолання зазначених проблем. На думку респондентів, найбільш ефективним шляхом подолання проблем є розробка методичного матеріалу для інтеграції питань з олімпійської освіти в рамках семінарських та практичних занять (119 балів); розробка моделі впровадження олімпійської освіти в освітній процес студентів (98 балів); вдосконалення навчальних програм (91 бал) та ін.

7. Ефективними технологіями впровадження олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді на нашу думку є інтерактивні технології навчання (робота в парах, ротація по трійках, «Карусель», «Акваріум»);

технології колективно-групового навчання («Мозковий штурм», «Дерево рішень», «Світове кафе»); технології ситуативного моделювання («Метод шести капелюхів», ділові ігри); технології опрацювання дискусійних питань (метод ПРЕС, «Що? Де? Коли? Як?», дебати та ін.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 25 років разом. Олімпійська освіта / за ред. С. Н. Бубки, М. М. Булатової. Київ : Олімпійська література, 2017. 128 с.
2. Булатова М. М., Бубка С. Н., Платонов В. М. Олімпійський спорт у системі гуманітарної освіти. Київ : Перша друкарня; 2019. 912 с.
3. Булатова М., Кучерявий О., Ярмолюк О. Технології дистанційного навчання в системі олімпійської освіти. *Наука в олімпійському спорті*, 2020. № 1. С. 4-21.
4. Булатова М., Манолакі В., Браніште Г. Олімпійська спадщина: методологія вивчення та роль в освіті. *Наука в олімпійському спорті*. 2021. № 1. С. 4-31.
5. Булатова М., Платонов В. Олімпізм та олімпійська освіта: історія, сучасність, майбутнє. *Наука в олімпійському спорті*. 2018. № 4. С. 4-27.
6. Вржесневський І., Вржесневська Г. Ідеали і цінності олімпізму – проблеми та шляхи наукового пошуку. *Наука в олімпійському спорті*. 2021. № 1. С. 32-36.
7. Гакман А., Галан Я., Кошура А. Теоретичні засади патріотичного виховання в системі олімпійської освіти підростаючого покоління. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 27. С. 186-189.
8. Гакман А., Ушенко Ю., Галан Я., Кожокар М. Становлення педагогічних основ олімпійської освіти в Україні. Молодий вчений. 2019. № 5 (69). С. 299-303.
9. Гакман А. В., Галан Я. П., Кошура А. В. Теоретичні засади патріотичного виховання в системі олімпійської освіти підростаючого покоління. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 27. С. 186-189.
10. Гакман А. В., Крушельницький Б. М. Стан реалізації олімпійської освіти у навчально-виховному процесі (на прикладі міста Чернівці). *Молодий вчений*. 2017. № 3.1 (43.1). С. 74-77.

11. Галан Я. П. Роль олімпійської освіти в патріотичному вихованні дітей в сучасних умовах. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 47. 2022. С. 37-42.
12. Городинський С. І., Ібрагімова Л. С. Особливості впровадження олімпійської освіти у навчальний процес в Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 3.1 (43.1). С. 99-102.
13. Денисова Л. В. Моделювання системи професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова : зб. наук. пр.* 2019. Вип. 8К(116). С. 38-42.
14. Денисова Л. В. Професійна підготовка майбутніх магістрів фізичної культури і спорту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій: теорія та методика: монографія. Київ: Центр учбової літератури; 2020. 462 с.
15. Денисова Л. В. Сучасні тенденції використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній підготовці майбутніх магістрів фізичної культури і спорту. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова : зб. наук. пр.* 2017. Вип. 3К(84)17. С. 152-156.
16. Єрмолова В., Кроль І. Освітньо-виховний потенціал культурної спадщини олімпійського руху. *Наука в олімпійському спорті*. 2019. № 2. С. 4-15.
17. Загітова М. Г. Організаційні засади діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти в Україні : дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту : 24.00.01. Київ; 2018. 201 с.
18. Загітова М., Радченко Л. Організація діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень і олімпійської освіти в Україні. *Наука в олімпійському спорті*. 2019. № 1. С. 4-9.
19. Зорій Я., Гакман А. Система олімпійської освіти як засіб педагогічного процесу підростаючого покоління. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2016. Вип. 4. С. 33-35.

20. Іваненко Г. Олімпійська освіта в системі підготовки фахівців зі спеціальності Фізична культура і спорт в Україні. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2019. № 1. С. 25-32.

21. Іваненко Г. Організаційно-методичні умови інтеграції олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді. *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2021. № 1(5). С. 169-179.

22. Іваненко Г. Проблеми реалізації олімпійської освіти у вищих навчальних закладах України та шляхи їх подолання. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2017. № 4. С. 23-25.

23. Іваненко Г. О. Заходи з впровадження олімпійської освіти в підготовці фахівців спеціальності 017 Фізична культура і спорт. *Молодь та олімпійський рух*: зб. тез доп. 12 міжнар. конф. молодих вчених м. Київ; 17 трав. 2019 р. Київ, 2019. С. 56-58.

24. Іваненко Г. О. Олімпійська освіта – завдання реалізації. *Молодь та олімпійський рух* : зб. тез доп. 10 міжнар. наук. конф. м. Київ ; 24-25 трав. 2017 р. Київ; 2017. С. 27-29.

25. Іваненко Г. О. Олімпійська освіта в роботі освітніх закладів галузі Фізична культура і спорт. *Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту студентської молоді* : матеріали 4-го регіонального наук.-метод. семінару, м. Тернопіль, 21-22 груд. 2018 р. Тернопіль : СМТ ТАЙП, 2018. С. 45-50.

26. Іваненко Г. О. Форми реалізації олімпійської освіти у закладах вищої освіти. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова* : зб. наук. пр. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 3(97). С. 47-50.

27. Іваненко Г. О. Форми та методи реалізації олімпійської освіти в освітньому процесі закладів вищої освіти України. *Молодь та олімпійський рух*: зб. тез доп. 11 міжнар. конф. молодих вчених м. Київ, 11-12 квіт. 2018 р.. Київ : НУФВСУ, 2018. С. 68-70.

28. Карабанова Н., Альошина А., Бичук О. Олімпійська освіта та визначення її ролі майбутніми фахівцями фізичної культури й спорту.

Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт. 2017. Вип. 28. С. 209-213.

29. Кожокар М., Васкан І., Галан Я. Олімпійська освіта як складник патріотичного виховання дітей і молоді. *Інноваційна педагогіка.* 2019. Вип. 18. Т. 2. С. 180-183.

30. Кожокар М., Галан Я. Олімпійська освіта як стрижень реалізації методів, форм і засобів патріотичного виховання в Новій українській школі. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2020. № 27. С. 300-304.

31. Костюкевич В. М., Воронова В. І., Шинкарук О. А., Борисова О. В. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах: навч. посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 634 с.

32. Кроль І. М. Шляхи інтеграції культурної спадщини олімпійського руху в зміст загальноосвітніх навчальних предметів. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт.* 2017. Вип. 28. С. 213-217.

33. Кроль І. М. Культурна спадщина олімпійського руху в системі олімпійської освіти : дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.01. Київ, 2018. 275 с.

34. Кучерявий О. М. Дистанційне навчання в системі вищої освіти галузі фізичної культури і спорту. *Теорія та методика фізичного виховання і спорту.* 2018. № 3. С. 120-125.

35. Олімпійська Академія України : веб-сайт. URL: <http://oau-ukr.com/> (дата звернення: 18.09.2023).

36. Передерій В. В. Інноваційні форми олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях : дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.01. Львів, 2019. 247 с.

37. Положення про Навчально-науковий олімпійський інститут НУФВСУ : веб-сайт. URL.: <http://olympicinstitute.uni-sport.edu.ua/polozhennya-pro-instytut/> (дата звернення: 14.08.2023).

38. Радченко Л. Місце та роль культури і освіти в стратегії розвитку сучасного олімпійського руху. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2016. Вип. 5(75). С. 98-101.

39. Радченко Л. О. Етапи реалізації олімпійської освіти в діяльності вищих профільних навчальних закладів. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2016. Вип. 5(75). С. 95-98.

40. Сердюк М. Г. Структурно-функціональна модель діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти в Україні. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2018. № 1(83). С. 33-38.

41. Теорія та практика олімпійської освіти: навч. посіб. / уклад. Я. П. Галан. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича. 2021. 112 с.

42. Харченко-Баранецька Л., Кострікова К. (2023). Формування олімпійських цінностей у молодших школярів в рамках навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти України. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2023. Вип. 3К (162). С. 417-421.

43. Шинкарук О. А., Денисова Л. В., Харченко Л. А. Інформаційні технології як фактор освітніх перетворень в закладах вищої освіти з фізичної культури і спорту. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2018. № 1. С. 90-94.

44. Щербашин Я. С. Олімпійська освіта в процесі формування гуманістичних цінностей у школярів. *Науковий часопис Національного*

педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2023. Вип. 1 (159). С. 146-150.

45. Abykanova, B. (2016). The use of interactive learning technology in institutions of higher learning. *International journal of environmental and Science education*, Issue 18, 12528-12539.

46. Bulatova, M., Platonov, V. (2019). Olympism and the Olympic education: history, modernity, future. *Science in Olympic Sport*, Issue 3, 52-76.

47. Culpan, I. Olympism, constructivism and foucault's technologies of power: governmentality at work (2017). *Diagoras: International Academic Journal on Olympic Studies*, Vol. 1, 75-94.

48. Denysova, L., Byshevets, N, Shynkaruk, O., Suschenko, L., Bazylchuk, O., Oleshko, T., Syvash, I., Tretiak, O. (2020). Theoretical aspects of design and development of information and educational environment in the system of training of masters in physical culture and sport macrocycle. *Journal of Physical Education and Sport*, 20(1), 324-330.

49. Galan, Y., Perederiy, V., Beshlei, O. (2021). Olympic Education – Part 1. Theoretical and methodological principles of current Olympic education. LAP LAMBERT Academic Publishing.

50. Haijun, Zhang, Guo, Xiatao, Zhang, Shangyan. Research on the reason of olympic internationalization success from the cross-culture perspective (2017). *Journal of Science*, 1(6), 1-6.

51. IOC – International Olympic Committee. (2023, October 15). International Olympic Committee. Available from: <https://olympics.com/ioc/overview>.

52. Kozatek, A., Uzhvenko, K., Duchova, L., Radchenko, L., Krol, I., Ulan, A., D'omina, A., Borysova, O., Denysova, L., Shi, S. (2020). Sustainable development and the Olympic movement. *Journal of Physical Education and Sport*, 20 (1), 403-407.

53. Müller N. Olympic education (2019). *Olympic studies reader*. Beijing Sports University Press, 345-362.
54. Nanaykkara, S. (2016). Human integration through Olympism education: a pragmatic engagement of youths in a war-torn society. *Sport, Education and Society*, (4), 623-643.
55. Naul, R., Binder, D., Rychtecky, A., Culpan, I. (2017). *Olympic Education: an international review*. New York: Oxon.
56. Official website of the Olympic Movement (2023, October 10). Available from: <http://www.olympic.org/the-olympic-studies-centre>.
57. Radchenko, L., Ivanenko, H., Krol, I., Biletska, V., Yasko, L., Kozhanova, O., Ermolova, V., Diomina, A. (2021). Interactive technologies during implementation of the Olympic education into the student educational process. *Pedagogy and Psychology of Sport*, 7(1), 135-146.
58. Raman, S (2016). *Emerging trends in higher education pedagogy*. WOU Press.
59. Roux, C., Janse van Rensburg, N (2017). An outdoor adventure programme infused with Olympic values in teaching Olympism to university students. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*. (1/2), 63-77.
60. Tomenko, O., Galan, Y. (2018). Ways of using the axiological potential of the olympic education in the process of upbringing of comprehensive school pupils. *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe*. Riga: Izdevnieciba "Baltija Publishing", 481-508.